

ORTADOĐU GÜNDEMİ

25 Nisan-1 Mayıs 2022

2022

■ SURİYE GÜNDEMİ

• Uluslararası Gündemde Suriye

BM Suriye Özel Temsilcisi Geir Pedersen, Suriye Anayasa Komitesinin 8. oturumunun 28 Mayıs-3 Haziran tarihleri arasında Cenevre’de düzenleneceğini açıkladı. Suriye’deki son durumu Cenevre’den video konferans aracılığıyla aktaran Pedersen, tarafların ilerleme sağlama noktasında “iyi niyet” göstereceklerini umduğunu söyledi.¹

BAE, siyasi süreçte ilerleme kaydetmek için Suriye’deki güvenlik sorunlarını ve gerilimi azaltma çağrısında bulundu. Güvenlik Konseyi oturumunda söz alan BAE’nin BM Büyükelçisi Mohammed Boushhab, anayasa komitesinin çalışmaları aracılığıyla ilgili tüm tarafları müzakere ve diyaloga dâhil etmeye devam etmenin önemini vurguladı.²

Suriye Rejimi

Suriye Savunma Bakanlığı, İsrail’in Şam yakınlarındaki mevzilere düzenlediği füze saldırısında dört Suriye askerinin öldüğünü ve üç askerin yaralandığını söyledi. Suriye İnsan Hakları Gözlemevi ise 4 Suriye askerinin ve 5 yabancı askerin öldüğünü bildirdi. Maddi hasara neden olan saldırı İsrail Ordusunun insansız hava araçlarının Suriye sınırına düştüğünü açıklamasından sonra gelişti. İsrail Ordusu olayla ilgili soruşturma başlatıldığını sözlerine ekledi.³

Suriye Devlet Başkanlığından yapılan açıklamada, Devlet Başkanı Beşar Esad’ın Ali Mahmud Abbas’ı savunma bakanı olarak atayan kararname çıkardığı belirtildi.⁴ Abbas, 2018’den beri Suriye hükûmetinde savunma bakanı olarak görev yapan General Ali Abdullah Eyüb’ün yerini aldı.

• Fırat’ın Doğusu

ABD Savunma Bakanlığının 2023 mali yılı bütçesi gerekçelendirme belgelerinde, Suriye’de SDG ismini kullanan YPG terör örgütünün de faydalanacağı 183 milyon dolarlık fonla örgüt saflarına 3 bin 500 kişinin katılımının sağlanmasını planlandığı tespit edildi. Böylece Suriye’de Pentagon bütçesinden maaş alanların sayısının 16 binden 19 bin 500’e çıkarılmış olacağı belirtildi. Suriye’nin kuzeydoğusundaki örgütlere silah olarak 4 bin AK-47 tüfek (Kalaşnikof), 100 Doçka ve 432 PKM tipi makineli tüfek verileceği belirtilirken bunların kaçının SDG ismini kullanan YPG terör örgütüne gideceği açıklanmadı.⁵

1 <https://turkish.aawsat.com/home/article/3617321/pedersen-suriye-anayasa-komitesi-nin-8-inci-oturumu-mayis-ayinda-yapilacak>

2 <https://syrianobserver.com/news/75083/uae-calls-on-security-council-to-reconsider-handling-of-syria.html>

3 <https://www.timesofisrael.com/syria-reports-israeli-airstrike-near-damascus-for-the-3rd-time-in-under-a-month/>

4 <https://turkish.aawsat.com/home/article/3617761/esed-ali-mahmud-abbasi-savunma-bakanı-olarak-atadı>

5 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/abd-suriye-de-ypg-pkk-saflarina-3-bin-500-kisi-daha-katmayi-planliyor/2575060>

Rusya'nın son aylarda Suriye'nin Rakka vilayetinde varlık gösterme çabalarından rahatsız olan ABD güçlerinin, Rakka'da daha önce boşalttığı 2 üs noktasını yeniden faaliyete geçirmeyi planladığı öğrenildi. Bu kapsamda çok sayıda personel taşıyıcı zırhlı askerî aracın yanı sıra en az 9 adet "Bradley" tipi zırhlı muharebe aracı ve onlarca ABD askeri, Rakka'da konuşlanma çalışmalarının sürdüğü noktalara sevk edildi. ABD güçleri, bölgedeki askerî noktalarının İran destekli yabancı terörist gruplarca hedef alınmasının ardından, yıl başından itibaren Haseke, Deyrizor ve Rakka'daki üslerini takviye etme çalışmalarını artırmıştı.⁶

Suriye rejimiyle YPG arasında geçtiğimiz ay patlak veren ve karşılıklı kuşatmalara sahne olan çatışmanın Rusya'nın arabuluculuğuyla sona erdiği kaydedildi. Şam yönetiminin Halep'in Kürt mahalleleri olan Şeyh Maksud ve Eşrefiye'ye yönelik ambargosunun kaldırıldığı, YPG'nin de Kamışlı ve Haseke'deki rejim üslerine yönelik kuşatmasına son verdiği bildirildi. Esad rejimine yakın medya organlarında da rejimle YPG arasında anlaşmaya varıldığı yönündeki haberlere yer verildi.⁷

ABD'ye ait yeni bir araç konvoyu 30 Nisan Cumartesi günü Irak'tan Suriye'ye geçiş yaptı. Askerî ve lojistik malzeme yüklü yaklaşık 15 tirdan oluşan konvoyun Suriye'nin Haseke vilayetinde bulunan Uluslararası Koalisyon üslerine hareket ettiği bildirildi.⁸

• İdlib ve Harekât Bölgeleri

YPG/PKK'lı teröristler, Türkiye ile Rusya arasında 22 Ekim 2019'da varılan mutabakat gereği Tel Rifat ilçesini boşaltmaları gerekirken bölgede varlığını sürdürerek Tel Rifat'ın çevresindeki yerleşimlere saldırılarına devam etti. Teröristler, 26 Nisan 2022'de ülkenin kuzeyindeki Mare ilçesine 6 adet roket saldırısı düzenledi. Terör saldırısında ilk belirlemelere göre 5 sivil yaralandı, ilçede maddi hasar da meydana geldi. Saldırının ardından Fırat Kalkanı Harekâtı bölgesinde konuşlu Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK), Tel Rifat'taki örgüt mevzilerini obüs atışlarıyla hedef aldı.⁹

Türk Silahlı Kuvvetleri İdlib'de konuşlu kuvvetlerine yeni takviyeler yaptı. 15 zırhlı personel taşıyıcı araç ve lojistik malzemeye askerî teçhizat yüklü, üzeri brandayla örtülü 20'den fazla tirdan oluşan Türk konvoyu 29 Nisan 2022'de İdlib'e girdi. Konvoydaki yükler İdlib'in güney ve doğu kırsalındaki askerî noktalara dağıtıldı.

İdlib'e ulaşan bu yeni takviye, Suriye rejim güçlerinin 28 Nisan gece yarısından sonra İdlib ve Halep'te muhalif grupların ve Heyet Tahrir Şam'ın (HTŞ) kontrolündeki bölgelere karadan düzenlediği yoğun bombardımandan sonra geldi. Rejim güçleri Halep'in batı

6 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/abd-suriyedeki-iki-ussunu-yeniden-faaliyete-gecirecek/2574047>

7 <https://www.rudaw.net/turkish/kurdistan/300420221>

8 <https://www.syriahr.com/en/249415/>

9 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/tel-rifattaki-ypg-pkkli-teroristlerin-mareye-roket-saldirisinda-5-sivil-yaralandi/2573794>

kırsalında Kefernuran cephesindeki bölgeleri, İdlib'in kuzeyindeki Maarrat Nasan'a bağlı bölgeleri ve İdlib'in güneyindeki Cebel Zaviye'ye bağlı Fuleyfel, Beyneyn ve El-Fatira mevzisini onlarca roket, top mermileri ve ağır makineli tüfeklerle hedef aldı. Can kaybı olup olmadığına ilişkin henüz bilgi paylaşılmadı.¹⁰

■ KÖRFEZ GÜNDEMİ

• Suudi Arabistan

28-29 Nisan 2022 tarihlerinde Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Suudi Arabistan'a ziyarette bulundu. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Cidde'de karşılama töreninin ardından Kral Selman bin Abdülaziz ile bir araya geldi. İki lider arasında basına kapalı bir görüşme gerçekleştirildi.¹¹ Cumhurbaşkanı Erdoğan, Veliht Prens Muhammed bin Selman ile de bir araya geldi. Cumhurbaşkanı Erdoğan, ziyaretinin ardından Kral Selman bin Abdülaziz ve Veliht Prens Muhammed bin Selman ile ikili ilişkileri değerlendirdiklerini, bölgesel ve uluslararası meseleler hakkında fikir teatisinde bulduklarını ifade etti. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Körfez bölgesinin güvenliğini Türkiye'nin güvenliğinden ayrı görmediğini belirtti. Erdoğan, iki ülke arasındaki ticaret, yatırım ve ekonomi alanlarının gelişmesi için de istişarelerde bulduklarını aktararak iki ülke arasında turizmin teşvik edilmesine önem verdiklerini de ifadelerine ekledi.¹²

Pakistan Başbakanı Şahbaz Şerif, 28 Nisan tarihinde Suudi Arabistan'a ziyarette bulundu. İki ülke arasındaki ilişkilerin geliştirilmesinin ve Pakistan'ın daha fazla finansal destek almasının amaçlandığı belirtildi. Şerif ve heyetinin Medine'de bölgesel yetkililer tarafından karşılandığı aktarıldı.¹³ Şerif, Veliht Prens Muhammed bin Selman ile bir araya geldi. Tarafların ikili iş birliği ve ilişkilerin geliştirilmesi, bölgesel ve uluslararası gelişmeler üzerine görüştüğü belirtildi. Suudi Arabistan'ın Pakistan Merkez Bankasına 3 milyar dolar destek sağlaması ihtimalinin görüşüldüğü belirtildi. Suudi Arabistan, Pakistan'a petrol ihracatının finanse edilmesine dair anlaşmanın uzatıldığını ifade etti.¹⁴

• Birleşik Arap Emirlikleri (BAE)

Pakistan Başbakanı Şahbaz Şerif, Abu Dabi Veliht Prensi Muhammed bin Zayid ile bir araya geldi. İki liderin ülkeler arasındaki ilişkileri geliştirmeyi, çeşitli alanlarda iş birliğini artırmayı hedeflediği belirtildi. Tarafların bölgesel ve uluslararası gelişmeleri değer-

10 <https://turkish.aawsat.com/home/article/3620531/türkiye-ıdlib'deki-güçlerine-takviye-yapıyor-ve-fırat'ın-doğusundaki-sdg>

11 <https://www.aa.com.tr/tr/politika/cumhurbaskani-erdogan-suudi-arabistan-krali-selman-ile-bir-araya-geldi/2575824>

12 <https://www.aa.com.tr/tr/politika/cumhurbaskani-erdogan-suudi-arabistanla-buyuk-bir-ekonomik-potansiyeli-tekrar-harekete-gecirme-konusunda-mutabikiz/2576906>

13 <https://www.middleeastmonitor.com/20220429-new-pakistan-pm-visits-saudi-arabia-to-renew-ties-sparks-protests-in-madinah/>

14 <https://www.reuters.com/world/saudi-pakistan-discuss-possible-support-kingdoms-3-bln-deposit-statement-2022-05-01/>

lendirdiği aktarıldı. Muhammed bin Zayid, iki ülke arasındaki tarihî ilişkilere ve Pakistan halkının BAE'deki değerli katkılarına vurgu yaptı.¹⁵

BAE Dışişleri Bakanı Şeyh Abdullah bin Zayid Al Nahyan, Türkmen Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Raşid Meredov'u makamında ağırladı. Görüşmede ikili ilişkilerin değerlendirildiği, bölgesel ve uluslararası gelişmeler hakkında fikir alışverişi yapıldığı belirtildi. Tarafların iki ülke arasındaki iyi ilişkilere vurgu yaptığı da ifade edildi.¹⁶

Dışişleri Bakanı Şeyh Abdullah bin Zayid, Evanjelik İş Dünyası ve Medya Liderleri İbrahim Anlaşmaları Heyeti ile bir araya geldi. Heyetin başkanı Joel Rosenberg ve Abdullah bin Zayid, tolerans ve barışçıl bir şekilde bir arada bulunma gibi konulara değindi. Taraflar, İbrahim Anlaşması'nın önemine vurgu yaparak, bölgedeki barış algısının genişlediğini ifade etti.¹⁷

• Katar

Avrupa Komisyonu, Katar vatandaşları için vize gerekliliklerinin kaldırılmasını teklif etti. Teklifin kabul edilmesi durumunda Katar vatandaşlarının, AB ülkelerine yaptıkları kısa süreli seyahatlerde vize işlemleri yapmalarına gerek kalmayacağı belirtildi.¹⁸

İtalyan gemi üreticisi Fincantieri, Katar'a ikinci Al-Zubarah sınıfı Damsah korvetini teslim etti. Damsah, Katar Savunma Bakanlığı tarafından sipariş verilen dört gemiden birini oluşturmaktadır. 2017 yılında imzalanan anlaşma 5 milyar dolar değerindedir. Anlaşmaya dört korvet, bir amfibik gemi ve iki deniz aşırı devriye gemisinin dâhil olduğu görülmektedir.¹⁹

İngiltere mahkemesi tarafından Qatar Airways'in Airbus'ı A321neo uçaklarını üretmeye zorlama teklifi reddedildi. Bu durumda Airbus'ın Qatar Airways'in A321neo uçağı siparişini iptal edebileceği belirtildi.²⁰

• Kuveyt

Kuveyt Dışişleri Bakanı Şeyh Dr. Ahmed Nasır Al-Muhammed Al-Sabah ve İran Dışişleri Bakanı Hüseyin Amir-Abdullahiyan arasında bir telefon görüşmesi gerçekleşti. Görüşmede iki dost ülke arasındaki ilişkilerle bölgesel ve uluslararası gelişmelerin değerlendirildiği ifade edildi.²¹

15 <https://www.middleeastmonitor.com/20220501-pakistani-pm-meets-abu-dhabi-crown-prince-during-uae-visit/>

16 <https://www.wam.ae/en/details/1395303043727>

17 <https://www.wam.ae/en/details/1395303042843>

18 <https://www.aa.com.tr/en/europe/eu-proposes-visa-waiver-for-qatar-kuwait/2574319>

19 <https://dohanews.co/qatar-receives-second-corvette-from-italian-shipbuilder-fincantieri/>

20 <https://dohanews.co/qatar-airways-loses-legal-battle-against-airbus-over-a321neo-jets/>

21 <https://www.kuna.net.kw/ArticleDetails.aspx?id=3036427&Language=en>

Avrupa Komisyonu, Kuveyt vatandaşları için vize gerekliliklerinin kaldırılmasını teklif etti. Teklifin kabul edilmesi hâlinde Kuveytlilerin, AB ülkelerine çeşitli amaçlarla 90 günden 180 güne kadar vizesiz seyahat edebilecekleri belirtildi.²²

• Umman

Umman Dışişleri Bakanı Sayyid Badr bin Hamad bin Hamoud Al Busaidi ve Pakistan Dışişleri Bakanı Hina Rabbani Khar arasında bir telefon görüşmesi gerçekleşti. Görüşmede iki ülke arasındaki tarihî ilişkilerin, iş birliğini artırmanın, bölgesel ve uluslararası gelişmelerin üzerine konuşulduğu belirtildi.²³ Sayyid Badr Bin Hamad, Çin Savunma Bakanı Wei Fenghe ile de bir araya geldi. Tarafların bölgesel ve uluslararası gelişmeler hakkında fikir alışverişinde bulunduğu ifade edildi.²⁴

Yemen’de tutuklu bulunan Hindistanlı üç denizcinin Umman’ın arabuluculuğuyla serbest bırakıldığı belirtildi. Umman Kraliyet Hava Kuvvetleri tarafından üç kişinin Delhi’ye götürüldüğü aktarıldı. Kişilerin Hodeidah Limanı’nda ele geçirilen bir gemideki mürettebattan olduğu belirtildi.²⁵

• Bahreyn

Bahreyn İskan Bakanı Baseem bin Yacoub Al Hamer ve Umman İskan ve Şehir Planlama Bakanı Khalfan bin Saeed bin Mübarek Al Shuaili arasında bir görüşme gerçekleşti. Görüşmede iki ülke arasındaki güçlü ve tarihî ilişkilere vurgu yapıldı. Tarafların iki ülke arasındaki iş birliğini artırma üzerinde durduğu belirtildi. İmar ve iskan projeleri hakkında tarafların iş birliği yapabileceği ifade edildi.²⁶

Veliaht Prens ve Başbakan Prens Selman bin Hamad Al Halife ve Mısır Başbakanı Mustafa Madbouly arasında bir telefon görüşmesi gerçekleşti. Görüşmede iki ülke arasındaki güçlü ilişkilere vurgu yapıldı. İkili ilişkilerin ülkelere ve halklarına fayda sağlaması için geliştirilmesi ve iş birliğinin artırılması gerektiğine dikkat çektiği belirtildi.²⁷

• Yemen

Birleşmiş Milletler, Kızıldeniz’deki Ras İsa Limanı yakınında yıllardır demirli ve bakımı yapılmadığı için çevreye büyük tehdit oluşturan Safer petrol tankeri için 144 milyon do-

²² <https://www.kuna.net.kw/ArticleDetails.aspx?id=3036302&Language=en>

²³ <https://timesofoman.com/article/116025-omans-foreign-minister-calls-pakistani-minister-of-state-for-foreign-affairs>

²⁴ <https://timesofoman.com/article/116145-chinese-defence-minister-meets-omani-counterpart>

²⁵ <https://timesofoman.com/article/116129-three-indian-sailors-released-in-yemen-after-omans-mediation>

²⁶ <https://www.bna.bh/en/HousingMinisterdiscussesBahrainOmancooperation.aspx?cms=q8FmFJgiscL2fwlzON1%2bDm9rpUGDoKx%2bo9ao5VTW9rw%3d>

²⁷ <https://www.bna.bh/en/ReadoutoftelephonenumberheldbetweenHRHtheCrownPrinceandPrimeMinisterandthePrimeMinisteroftheArabRepublicofEgypt.aspx?cms=q8FmFJgiscL2fwlzON1%2bDgRWfXE3vSFUPeZXFroQCQk%3d>

lara ihtiyaç duyulduğunu açıkladı. BM'nin tüm girişimlerine rağmen Husiler tarafından bakımı engellenen tankerin yer yer petrol sızdırmaya başladığı belirtildi. BM Sürdürülebilir Kalkınma Grubu'nun yayımladığı raporda gemideki petrolün yaz aylarında güvenli bir bölgeye alınması için de ilk etapta 80 milyon dolar gerektiği ifade edildi. Hollanda'nın 11 Mayıs'ta düzenleyeceği yardım etkinliğinde Safer tanker krizinin çözümü için bağış toplanacağı belirtildi.²⁸

Yemen Başkanlık Yönetimi Konseyi Başkanı Reşad El Alimi, Cidde'de Suudi Arabistan Kralı Selman bin Abdülaziz ile bir araya geldi. Kral Selman bin Abdülaziz, konseye olan desteğini yineleyerek Yemen'de barışın sağlanması için tüm çabaları destekleyeceğini ifade etti. Reşad El Alimi'nin Suudi Arabistan'ın sağladığı ekonomik destekten dolayı memnuniyet duyduklarını dile getirdiği aktarıldı.²⁹

Yemen'de ilan edilen ateşkesin parçası olarak Sana Havaalanı'na altı yıl aradan sonra yapılması planlanan ilk uçuşların iptal edildiği duyuruldu. Tarafların uçuş düzenleme konusunda anlaşmaya varamadığı için birbirlerini suçladıkları belirtildi. BM Yemen Özel Temsilcisi Hans Grundberg'in uçuşların ertelenmesini endişeyle karşıladığı, uçuşların devam etmesi için çözüm bulunması gerektiğini ifade ettiği aktarıldı.³⁰ Grundberg, ateşkesin sürdürülmesi ve çözüm bulmak için taraflarla görüşmeyi sürdürdüğünü ifade etti.³¹

■ KUZAY AFRİKA GÜNDEMİ

• Mısır

Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu gazetecilere yaptığı açıklamada Türkiye'nin, Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri ile ilişkilerinde ilerleme kaydetmesinin ardından Mısır ile de ilişkilerini normalleştirmek için çalıştığını belirtmiştir. Çavuşoğlu, Mısır ile sürecin daha erken başladığını fakat biraz yavaş ilerlediğini ifade etmiştir. Çavuşoğlu Mısır ile bir sonraki adımın bakanlar ya da bakan yardımcılarının seviyesinde olabileceğini belirtmiştir. Ayrıca Türkiye'nin Mısır ile uluslararası platformlarda birbirine karşı olma prensibini uyguladığını ifade etmiştir.³²

Mısırlı muhaliflerin kanalı olarak bilinen Mekameleen yaptığı açıklamada kanalın Türkiye'deki ofislerinin kapatılacağı ve başka bir ülkeye taşınacağı belirtilmiştir. Açıklamada kararın nedeninin "kimseden gizlenmeyen durumlar" olduğu belirtilmiştir. Kanalın bu

²⁸ <https://yeniymen.net/tr/p-224454>

²⁹ <https://yeniymen.net/tr/p-224503>

³⁰ <https://yeniymen.net/tr/p-224423>

³¹ <https://yeniymen.net/tr/p-224512>

³² <https://english.alarabiya.net/News/world/2022/05/01/Turkey-to-normalize-Egypt-ties-after-progress-with-Saudi-Arabia-UAE-Cavusoglu>

kararı almasının sebebinin Türkiye ve Mısır arasındaki normalleşen ilişkiler olduğu yorumu yapılmaktadır.³³

Mısır İstatistik Ajansı yaptığı açıklamada Mısır'ın Türkiye'ye ihracatının 2022 yılının Ocak ayında geçen senenin aynı ayına oranla %179 oranında artarak 172.2 milyon dolardan 480.5 milyon dolara çıktığı aktarılmıştır. Aynı zaman zarfında Mısır'ın toplam ihracatı %34.5 artmıştır.³⁴

• Libya

Libya Devlet Yüksek Konseyinin 40 üyesi, ülkede yeniden petrol üretimine başlanması çağrısında bulunmuştur. Konsey üyeleri konuyla ilgili yazılı bir açıklama yayımlayarak başsavcılığın ülkedeki önemli petrol üretim sahalarıyla limanların kapatılması konusunda hukuki işlem başlatması gerektiği belirtilmiştir. Kapanmanın Libya halkına ekonomik zarar verebileceği vurgulanarak, "Ülkedeki petrol sahaları koşulsuz olarak yeniden petrol üretmeye başlamalı" ifadeleri kullanılmıştır. Libya Ulusal Petrol Kurumu, 17-18 Nisan'da ülkenin güneyindeki Fil ve Şerara petrol sahaları ile doğudaki Zeytuna ve Brega Limanlarında "mücbir sebep" ilan ederek üretimin ve ihracatın durduğunu duyurmuştu.³⁵ Libya Ulusal Petrol Kurumu (NOC) ise normalde günlük toplam 1,3 milyon varil petrol üreten ülkede söz konusu kapatmalar nedeniyle üretimde 550 bin varil azalma olduğunu belirtmiştir.³⁶ Öte yandan çağrılar üzerine Libya Ulusal Petrol Kurumu (NOC), muhtemel bir çevre felaketini önleyebilmek için Zeytuna Limanı'ndaki mücbir sebebin kaldırıldığını bildirmiştir. NOC, Facebook üzerinden konuya ilişkin yazılı açıklamada muhtemel bir çevre felaketini önleyebilmek için Zeytuna Limanı'ndaki mücbir sebebin kaldırıldığını, limandaki petrol tankerlerine yakıt sevkiyatına başlandığını ve kısa bir zaman sonra ihracatın devam edeceğini belirtmiştir. NOC daha önce yaptığı açıklamada, limandaki petrol depolama kapasitesinin yetersiz kaldığı ve bir çevre felaketinin yaşanmaması için bir an önce limanın ihracata başlaması gerektiğini vurgulamıştı.³⁷

Uluslararası Ceza Mahkemesi Başsavcısı Kerim Han, Libya'da işlenen suçlara ilişkin yürüttüğü soruşturma hakkında BMGK'de yaptığı konuşmada "Libya'da cezasızlığa katlanılamaz" diyerek soruşturmayı sürdürme kararlılığını vurgulamıştır. Uluslararası Ceza Mahkemesi Başsavcısı Kerim Han, Libya soruşturmasına ilişkin Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyine sunduğu 23. rapora ilişkin yaptığı konuşmada yeni bir yaklaşımla soruşturmaya devam edeceklerini belirtmiştir. Soruşturmanın daha dinamik ve etkili

³³ <https://www.middleeastmonitor.com/20220430-egyptian-tv-channel-pulls-out-of-turkey-signalling-end-of-base-for-egypt-opposition/>

³⁴ <https://www.egypttoday.com/Article/3/115435/Egypt-s-exports-to-Turkey-grow-by-179-in-January>

³⁵ <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/libya-devlet-yuksek-konseyi-uyelerinden-petrol-uretimine-baslanmasi-cagrisi/2572809>

³⁶ <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/libyada-petrol-uretimi-hafterin-kontrolundeki-bazi-tesislerin-kapatilmasiyla-ciddi-sekilde-dustu/2573346>

³⁷ <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/libya-ulusal-petrol-kurumu-zeytuna-limanindaki-mucbir-sebebi-kaldirdi/2577830>

şekilde sürmesi için yeni bir yaklaşım geliştirdiklerine değinen Han, bu kapsamda ilk olarak BMGK tarafından UCM'ye tevdi edilen olayları önceleyeceklerini vurgulamıştır. Han, ikinci olarak soruşturma kapsamında cinsel suçlar ve çocukları hedef alan suçlara odaklanacaklarını ve Libya'daki finansal işlemleri yakından takip edeceklerini ifade etmiştir.³⁸

• Tunus

Tunus Genel İşçi Sendikasına bağlı Al-Chaab News haber ajansından yapılan habere göre Rusya Dışişleri Bakanı Lavrov'un 9-10 Mayıs tarihlerinde Tunus'u ziyaret edeceği belirtilmiştir. Öte yandan Rus haber ajansı Spuntik News'de Kais Said'in Rusya'yı ziyaret edeceği haberi çıksa da haber bir netlik kazanmamış ve haber metnine ulaşım sağlanamamıştır. Yerel uzmanlar yakın zamanda Tunus Dışişleri Bakanlığının, Çin'in Tunus büyükelçisi ve bazı Çinli diplomatlarla bir görüşme gerçekleştirdiğini ve bu görüşmenin ABD Dışişleri Bakanı Antony Blinken'in ilk ağızdan ve 25 Temmuz'dan bu yana yapılan en yüksek seviyeden Kays Said'i eleştiren açıklamalarıyla kesiştiğine atıfta bulunarak Tunus'un olası bir eksen kayması durumunu sorgulamaktadır. Kays Said ayrıca Tunus'taki duruma yönelik ABD ve Batı merkezli yorumlara karşı ciddi bir tavır almış durumdadır. Yaptığı açıklamada Batılı büyükelçilerle görüşen muhalifleri "hainler" olarak tanımlamıştır.

Tunus Cumhurbaşkanlığından yapılan yazılı açıklamaya göre, Cumhurbaşkanı Kays Said, Kartaca Sarayı'nda Tunus Üniversitesi anayasa hukuku profesörleri Sadık Belyd ve Muhammed Salih bin İsa ile bir araya gelmiştir. Görüşmede ülkede yeni bir cumhuriyet tesisi için halk iradesini gerçekleştirme yolları ve hukuki durumun ele alındığı belirtilmiştir. Bunun yanı sıra hazırlanacak ve 25 Temmuz'da referandumla onaylanacak yeni anayasayla ilgili tüm konuların masaya yatırıldığı aktarılan açıklamada, referandumun ülkenin yeni anayasasını belirleyeceğine işaret edildi. Cumhurbaşkanı Said, 25 Temmuz'da referandum yapılacağını, herkesin siyasi rejim hakkındaki görüşünü belirteceğini duyurmuştu.³⁹

• Cezayir

İspanya Dışişleri Bakanı Jose Manuel Albares yaptığı açıklamada İspanya'nın, Fas'ın Batı Sahra'ya, Fas egemenliği altında özerklik verilmesi önerisini desteklemesi üzerine bunun Cezayir ile olan farklılıkları körüklemesini istemediğini belirtmiştir. Albares, "farklılıkları körüklemek istemiyorum fakat İspanya uluslararası hukuk çerçevesinde egemen bir karar almıştır ve buna ekleyecek bir şey yok" şeklinde konuşmuştur. Cezayir Cumhurbaşkanı Tebbun daha önce İspanya'nın bu politika değişikliğini ahlaki ve tarihî olarak kabul edilemez şekilde yorumlamıştı.⁴⁰

38 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/ucm-bassavcisi-han-libyada-cezasizliga-katlanilamaz/2576625>

39 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/tunus-25-temmuzdaki-referandum-ulkenin-yeni-anayasasini-belirleyecek/2577813>

40 <https://www.middleeastmonitor.com/20220426-spain-does-not-want-to-fuel-futile-differences-with-algeria/>

Cezayir Cumhurbaşkanı Abdülmecid Tebbun, gazetecilere verdiği demeçte Libya'da Dibeibe Hükûmetinin uluslararası bir meşruiyeti olduğunu ifade etmiştir. Tebbun, Cezayir'den Libya krizine dair bir zirve düzenlenmesinin istendiğini fakat Cezayir'in buna henüz evet ya da hayır şeklinde bir cevap vermediğini ve önceden bir başarı belirtisi olmazsa Cezayir'in böyle bir teklifi kabul etmeyeceğini belirtmiştir.⁴¹

• Fas

Fas, OPEC Uluslararası Gelişme Fonu (OFID) ile Nijerya-Fas boru hattının ikinci aşamasını finanse etmek amacıyla 14.3 milyon dolar değerinde bir anlaşma imzalamıştır. İslam Kalkınma Bankası tarafından ortak finanse edilen projenin kuzeybatı Afrika bölgesi için önemli bir ekonomik gelişme olacağı düşünülmekte.⁴²

İspanyol haber ajansı Motorpasion, Fas açıklarında değeri milyar doları bulan yeni bir petrol sahası keşfedildiğini belirtmiştir. İngiliz menşeli Europa Oil & Gas tarafından yapılan keşfin 110 milyar euro değerinde olduğu tahmin edilen bu rakamın neredeyse Fas'ın 2020 yılındaki gayrisafi millî hasıla (112 milyar euro) eşit olduğu belirtilmiştir.⁴³

41 <https://www.middleeastmonitor.com/20220425-algeria-reiterates-support-for-libyas-dbeibah-government/>

42 <https://www.azernews.az/region/193165.html>

43 <https://www.middleeastmonitor.com/20220425-morocco-huge-offshore-oil-field-discovered/>